

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25. пр.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

Претплата се шаље поштанском упућеницом непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељку Рамадановићу, к. ц. агенту у Котор. Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
Оглаше се шаљу администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, на виших слова сразмјерно више.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашћујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

О Устројству Војних Судова

ДИО ПРВИ

О ВОЈНИМ СУДОВИМА У РЕДОВНОМ СТАЊУ

ГЛАВА ПРВА

Опште одредбе

§ 1.

Судску власт у војсци врше војни судови.

§ 2.

Војни судови су: Дивизијски (првостепени) и Велики Војни Суд (друго степени).

Име, сједиште и број Дивизијских Судова одређен је именом, сједиштем и бројем Дивизијских Команда, а сједиште Великог Војног Суда је на Цетињу.

§ 3.

Ради очувања војничких врлина, части и достојанства у официрском кору постоји за официре и нарочити суд части.

Овакви Судови постоје код сваке Дивизијске Команде, а чланове тих Судова бирају само официри дотичне дивизије на годину дана и то између официра свјех родова оружја и струка, који су познати као људи одличног владана у служби и ван ове.

Овај Суд рјешава коначно по предметима, који се пред њега изнесу.

§ 4.

Велики Војни Суд суди у првом и посљедњем степену све пријеступе и злочине официра чина вишег од капетана, као и војно-грађанских чиновника тога (вишег) ранга.

§ 5.

Војни Судови суде за пријеступе и злочине свјех „војних лицама“ предвиђеним § 6. Војно Кривичног Закона, као и „не војних лицама“ кад учине кривично дјело, за које исти закон пропишје надлежност војних судова.

§ 6.

Сва војна лица на земљишту дивизијских области потпадају под надлежност првостепеног Дивизијског Суда исте Дивизијске Области, изузимајући случајеве предвиђене § 4. овога закона.

§ 7.

Велики Војни Суд коначно рјешава и суди по жалбама изјављеним противу пресуда и рјешења Дивизијских Судова.

§ 8.

Сукобе о надлежности по кривичним дјелима између војних судова рјешава Министар Војни.

Сукобе о надлежности између војних и грађанских истражних власти и војних Судова с једне стране, и грађанских и духовних судова с друге стране, рјешава Државни Савјет.

Војна власт или војни суд, који присваја или одбија надлежност, дужан је предмет спровести Министру Војном на законски поступак.

Сукоб о надлежности не обуставља започето истражење.

ГЛАВА ДРУГА

О саставу Војних Судова.

§ 9.

Дивизијске судове састављају: пресједник, три члана и четири судије замјеника,

назначених од активних официра свјех родова и струка из дивизијске области, који су на положајима команданта баталиона или бригада, или овим равним и који поред редовне врше и судијску дужност.

§ 10.

Велики Војни Суд састављају: пресједник, три члана и четири судије замјеника, назначени од активних официра свјех родова и струка, који се налазе на положајима команданта бригадних или дивизијских или овима равним.

§ 11.

Судије и њихови замјеници постављају се указом Краља Господара на приједлог Министра Војног.

§ 12.

Суд части састављају шест судија и шест судија замјеника, изабраних према одредби §. 3. овога закона.

§ 13.

У истом војном суду не могу бити судије, који су у међу-собном сродству у правој линији до ког било, у побочној до. 8 а по тазбини до 4. степена закључно.

Судије, који су лично заинтересовани исходом спора, као и они, који су по предмету истогаслушани, као свједоци или вјештаци, искључени су од учествовања у рјешавању по истом.

§ 14.

У сједницама свјех војних судова најстарији судија по чину или рангу, пресједник је суда.

ГЛАВА ТРЕЋА

О унутрашњем реду и сједницама војних судова.

§ 15.

Војни судови су засебне војне установе и имају своје пословодство и печат са државним грбом и називом дотичног суда.

§ 16.

Предсједници воде пријеписку, управљају пословима суда и старају се о реду и вршењу послова у суду и имају над подчињенима канцеларијским особљем власт кажњавања у првостепеним војним судовима — бригадног, а у другостепеним — дивизијског команданта.

§ 17.

За вршење службе и послова у војним судовима поред судија и судија замјеника одређује се и потребни број особља за дјеловодство.

§ 18.

За пуноважност пресуда како Дивизијског тако и Великог Суда потребно је учешће четири судије гласача.

За пуноважност рјешења суда части потребно је учешће шест судија гласача.

§ 19.

Пресуде се доносе већином гласова. Ако се гласови тако расподијеле да нема већине, већина се ствара тиме, што се они, који су гласали за већу казну придружују гласачима за мању или за никакву казну.

При подјели гласова на једнак број пресуда је резултат гласања судија, који су гласали блаже за кривца

§ 20.

Војни судови изричу пресуде у име Краља Господара, а исте имају бити образложене и основане на законским одредбама.

Одлуке, рјешења и пресуде војних судова, потписују судије и дјеловође.

Рјешења и пресуде Војних Судова, које се дају странкама или шаљу на извршење, морају имати печат суда са потписом пресједника и дјеловође.

§ 21.

Војни судови воде пријеписку непосредно са свима властима, које су дужне испуњавати њихове законске захтјеве.

Страним властима се обраћају војни судови преко Министра Војног.

§ 22.

Команде и војне установе обраћају се непосредно војним судовима и војним ишљедницима.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О заклетви судија

§ 23.

Судије и судије замјеници војних судова при ступању у дужност полажу заклетву.

„Заклињем се Свемогућим Богом, да ћу моју судску дужност тачно и савјесно извршавати и да ћу се при изрицању правде само закона — придржавати.“

Заклетва се полаже у сједницама војног суда пред свештеником, и то, чланови Дивизијског Суда у присуству дивизијара, а чланови Великог Војног Суда у присуству Министра Војног.

ГЛАВА ПЕТА

О надзору у војним судовима

§ 24.

Велики Војни Суд води надзор над радом и пословима првостепених војних судова и сваки случај неуредности доставља Војном Министру.

ГЛАВА ШЕСТА

О војним истражницима

§ 25.

При Дивизијским Судовима, као и Великом Војном Суду Министар Војни поставиће сталне војне истражнике, који ће бити уједино референти за војно судство и државни тужиоци при судовима.

У случају пријеступа и злочина прво истражење почиње командир или командат јединице, установе или завода, у чијем се подручју кривично дјело догодило, а у исто вријеме извјештава команданта дивизије као и командата бригаде.

Командат дивизије одмах наређује истражнику да предузме истражење и о истоме му поднесе извјештај.

На основу оваког извјештаја, командат дивизије доноси рјешење, којим се дотични кривац предаје суду.

Изузимају се случајеви у погледу лица предвиђених у члану 179. Закона о Устројству Војске, кад командат дивизије спроводи списе са својим извјештајем — Министру Војном на законски поступак.

ГЛАВА СЕДМА

О браниоцима

§ 26.

Оптуженоме пред војним судом стоји на вољу да изабере себи за браниоца кога од официра, а у случају да му се не би хтио ни један примити, суд ће му, на његов захтјев, редовно одобрити за браниоца кога од чланова суда или судија замјеника.

Овако ће суд поступити и у случају да оптужени за злочин неће да одреди себи браниоца.

ДИО ДРУГИ

О ВОЈНИМ СУДОВИМА У МОБИЛНОМ И РАТНОМ СТАЊУ

ГЛАВА ПЕТА

Опште одредбе.

§ 27.

Одредбе овога закона вриједне и у мобилном и у ратном стању, у колико се следећим одредбама не мијењају.

§ 28.

У мобилном или ратном стању првостепени судови војни, надлежни су за суђење свим лицима команде, у којој је суд, као и свим лицима која се налазе на земљишту на коме је команда размјештена.

§ 29.

У мобилном или ратном стању дужност војних судова у унутрашњости

обављају редовни грађански судови, па ма у ком саставу они били.

§ 30.

Велики Војни Суд придаје се Врховној Команди. Његова надлежност простире се на све војне судове како у редовном тако и у ратном стању.

§ 31.

У мобилном или ратном стању Врховни Командант војске може нарочитом наредбом по потреби замијенити новим члановима, како чланове Великог Војног, тако и Дивизијских Судова и у недостатку официра попуњити их судијама и чиновницима грађанског реда, али ови потоњи морају бити у мањини.

Тако исто Врховни Командант именује и чланове судова, који се по потреби образују у позадини војске или појединим одвојеним јединицама.

ГЛАВА ДРУГА

Пријекти Војни Суд.

§ 32.

У Ванредном и у ратном стању могу се установити и пријекти војни судови.

Ови се судови образују у мирно доба нарочитим законом донесеним на основу чл. 75. Устава, приликом прогласа ванредног стања при командама оних јединица на земљишту, којих је такво стање објављено. У ратно вријеме овакви судови образују се при штабовима удаљених, одвојених или оцијепљених команди при којима не би било редовног војног суда, рјешењем команданта дотичне јединице и на његову личну одговорност.

§ 33.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потпише, а важи од дана објаве у званичном листу.

Нашему Министру Војном наређујемо, да овај закон обнародује и о његовом се извршењу стара, а свима и свакоме да му се покоравају и по њему управљају.

Цетиње, 31. августа 1910. г.

НИКОЛА с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Заступник Министра Правде,
Д-р Л. Томановић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Заступник Министра Правде,
Д-р Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Филип Јерговић с. р.

Министар
Просвјете и Црквених Послова,
Петро Вуковић, с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Предсједника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Иностранних Дјела и заступника Нашег Министра Правде, постављамо:

за члана Краљевског Великог Суда Јанка Дрљевића, пресједника општине цетињске и бившега члана истог суда, са платом од 4000 (четири хиљаде) перпера, по потреби службе.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Иностранних Дјела и заступник Нашега Министра Правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. септембра 1910. год.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностранних Дјела,
Заступник Министра Правде,
Д-р Л. Томановић с. р.

МИ НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за председника цетињске општине оф. Јокана Ивановића, председника исте општине на расположењу, са годишњом платом од (2400) двије хиљаде и четири стотине перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. септембра 1910. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Марко Ђукановић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. В. Краљ Господар с Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Књазом Петром и Књагињом Вјером отпутовао је данас на Тополицу, гдје се налазе и Њ. Њ. Кр. Кр. Височанства Престолонашљедник Данило и Престолонашљедниковица Књагиња Милица.

Да се прекину разна нагађања и тумачења последње министарске кризе, у стању смо изјавити, да је криза била наступила из узрока чисто личне природе, и да досадашња политика Краљевске Владе, унутрашња и спољашња, остаје иста, као што се то јасно види из поновљеног Највишег повјерења досадашњем Министру Председнику, и ступања у нову Владу Председника Народне Скупштине, г. Марка Ђукановића.

Стогодишњица битке на Варварину

Сјутра, 5. о. мј., прославиће се у Србији стогодишњица славне српске побједи на Турцима на Варваринском пољу. Откриће се два споменика: један гласовитом српском јунаку из првог устанка *Јови Курсули* у вароши Варварину, а други грофу *Орурку* и оним руским војницима, који погинуше бранећи слободу Србије.

Прославиће присуствовати Краљ Петар са Престолонашљедником, руски посланик из Биограда, унук грофа *Орурка*, изасланици свих биоградских листова и многи руски новинари и остале српске корпорације и пјевачка друштва.

4. 5. и 6. септембра имаће сви путници за Варварин подвоз на жељезницама у $\frac{1}{4}$ цијене, а новинари бесплатно.

Побједа на Варварину спада у најславнија дјела српских усташа под Карађорђем. Она је дошла годину дана последије јуначке погибије Синђелићеве на Каменици и српске катастрофе на Нишу, те је у устаника опет пробудила стару вјеру у успјех. А значајна је и зато, што је омогућила слободан развитак крајњег десног руског крила у Србији.

Главна сила руске операционе војске била је у Румунској. Почетком 1810. Руси се ријеше, да ратно бојиште против Турака пренесу и на лијеву страну Дунава, у Србију. Ступе у договор са Србима и отпочеше крваве бојеве око Кладова и Неготина. Цјелокупном руском војском командовао је гроф Цукато.

Кладово је наскоро освојио српски војвода *Петар Добрињац*.

Карађорђе се утврдио на *Делиграду*, према Нишу, одакле се очекивала најјача навала Турака. На тој страни имали су Срби врло мало војске и Карађорђе је морао затражити помоћ од Руса. Гроф Цукато услиша молбу и посла му грофа *Орурка* са неколико руских

одреда у помоћ, који брзо стигоше до Делиграда.

Међутим Турци, под командом Куршид-паше, знајући за ово јако српско утврђење, нијесу ударили на Делиград, него хтједоше да га обиху. Стога се од Ниша крену ка Крушевцу, остављајући десно јаку српско-руску посаду код Делиграда, у намјери да преко Варварина низ Мораву продру до Дунава и Биограда.

Карађорђе и гроф *Орурк* су одавно увидјели турске намјере; напустише Делиград и појуре на Варварин, да спријече даље продирање Турака и утаборе се на Варваринском пољу. Сва српска војска заједно с помоћним трупама руским није прелазила 4000, а Куршид-паша имао је преко 15000 војника.

5. септембра отпочела је битка на равном Варваринском пољу, која је трајала пет дана. Турска војска је била сатрвена, а њени остаци спасоше се бијегом у утврђеном Нишу.

У овим бојевима особито се одликовао српски јунак *Јово Курсула*, који је пред обадвије војске дијелио мегдан са једним Арапином и побиједио га. Овај мегдан је српски пјесник *Јован Драгашевић* узео за мотив једне декламације: „Варваринско поље“, која се убраја међу најљепше српске декламације.

Порта и Патријаршија

Још 1870. године, кад се је бугарска црква одвојила од Патријаршије и у грчкој цркви настао расцеп, основан је бугарски Егзархат. Није било времена, да се тада подијели и црквено имање, које је било заједнички стечено. У потоњих четрдесет година узела је бугарска пропаганда толики мах у Македонији, да су друге народности у црквеним питањима биле у опасности, да изгубе сва права на старе своје повластице. Зато је турска влада израдила црквени и школски закон, према којем властима свију спорних школа и цркава, као и оних те су потчињене Патријаршији, припада оној народности, која броји двије трећине од броја становништва у дотичној општини. Овај закон одобриле су све турске власти и он је ступио на снагу, и ако су грчки посланици против њега протестирали. Турска влада, издајући тај закон поставила се на становиште, да сад због недовољних доказа није могуће подијелити црквено и школско имање према оном стању, како је било у часу оснивања егзархата, те да је зато власт дужна да својим ауторитетом то питање ријешити. Турска влада хтјела је да овим законом и своје грчке поданике мало обузда, т. ј. имала је и национално-политичких циљева, који су ишли за тим, да Грке у црквено-школском питању доведе до једне скромне мањине, јер је панјелинска пропаганда у турској империји по мишљењу турске владе почела бивати већ опасна.

Разумије се, да су и Грци предузимали све мјере, да својој повријеђеној црквеној аутономији поврате стара права. Васељенска Патријаршија сазвала је Народну Скупштину, која је имала претресати о том питању и изјаснити се против извршења овога закона. Порта је спречавала сазив такве Народне Скупштине, тврдећи да елементар световњака није позван да по васељенском црквеном уставу рјешава о црквеним питањима. Патријаршија је доказивала Порти своја права на одржање Народне Скупштине, и доиста Скупштина се ових дана састала.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Пелагра.

Пелагра је болест, која постаје хранљивом хљеба од поквареног руметина — пројом и качамаком. Покварени руметин — несазрео убрин или рђаво сачуван, гдје је изложен ваздуху, без довољног сунца и провјетрања — садржи у себи отровне састојке, и, кад човјек дуже вријеме једе хљеб од њега, отрују му се живци и крв. Због тога што је пелагра главни узрок хљеба од поквареног руметина, та се болест појављује само код земљорадничког, сталца, који се скоро искључиво пројом и качамаком храни.

Код 17-ог стољећа пелагра у Европи није било, јер до тада у Европи није било руметина. Он је тек у 17-ом стољећу доштен у Европу, и од тога времена видимо, да се и пелагра појављује и нагло шири. И то је један врло јак доказ, да пелагра долази од руметина. Први

се случајеви појавише у Шпанији и Италији, а затим у Француској и Румунији, у којим државама она и сада у великој мери. У Румунији, која броји пет милиона душа, било је 1898. године 20.000 пелагрозних болесника, а 1899. године, када је била тамо рђава жетва, скочио је број болесника на 40.000!

Нема сумње, да и код нас постоји у мањем броју ова болест, али народ јој није обраћао нарочиту пажњу, пошто му није много шкодила. Од пелагре болује и дјеца при сиси, али много ређе од одраслих; даље, зна се, да се женски свијет разбољева чешће и болује теже од ње.

Главни и прави узрок постанку пелагре јест, као што већ рекосмо, руметин, и то искључиво покварен руметин. Здрав т. ј. добро сазрео и добро сачуван руметин, врло је добра храна, нарочито за онога, који ради тешке тјелесне радове. Пшеница, нити која друга врста жита, не могу у погледу хранљивости да замијени руметин, а нарочито код сељака, који уз хљеб нема свагда довољно смока.

И док је хљеб од здравог руметиновог брашна укусан и слadak, дотле је хљеб од поквареног, буђавог руметиновог брашна грк, љут и „пече“, „пали“ по језику и ждријелу, да је тешко сажватати и прогутати га. Чак се и при мијешању осјећа љута и грка пара од буђавог руметиновог брашна.

У народу се чују ове ријечи: „ништа није горе јести од покварене руметинове; кад је хљеб хладан он се и не осјећа толико, али док је још врућ — тешко је јести га“. Једне године је народ, због рђаве године остао без руметина, добљавен је са стране. Тај је руметин био до зла Бога рђав! Зрно мало, ситно, скоро ниједино цијело, већ нагризано, црно-жуте боје; принесеш га носу — осјећаш мемљив, љут задах; загризеш у зрно — одмах га мораш испљувати, јер те одиста „пече“ и „пали“ по језику. Сељаци, који су, на жалост, морали јести хљеб од таквог руметина, жалили су се, да га с великом муком једу.

Народу је, дакле, из искуства добро познато: да је буђав, покварен, несазрео руметин, или руметин који слана убије, — нездрава храна; али народ не зна, да такав руметин садржи у себи отровне материје, које су управо узрок пелагре. А ово је једна истина, коју су љекари и опитима доказали. Љекари су из поквареног руметина, качамака и проје цијеђењем и другим начином добили један отров, који је унесен у тијело животиња, исте отровао. Осим тога, ради опита, животиње су хранење поквареним руметином и на њима се последије извјесног времена показале појаве потпуно сличне појавама код човјека, који болује од пелагре.

Овакви опити, као и често и многобројно појављивање пелагре у народу кад су рђаве године, довољно су јаки докази да убијед свакога: да се од поквареног и буђавог руметина одиста добија ова тешка болест.

Први знаци пелагре не могу се тачно одредити, јер су они у почетку незнатни, те им болесник и не поклања за дуго довољну пажњу. Претходне појаве, предзнаци, пелагре јесу: немање воље за јело, несвестица, нека тежина у глави, зујање и хучање у ушима, општа малаксалост, болови и утрнулост, у рукама, ногама и леђима „као да миле мрави испод коже“ и неко осјећање пристиска испод ложнице. Овако стање може да траје неколико недјеља па и мјесеци, а почетком априла или у мају — дакле у прољеће! — болесник добије неку ватру у гуши, устима и на језику. Кад погледате таквом болеснику у уста, видећете да су ждријело и непаца црвени и мало отечени, месо око зуба отечено, црвено рањаво, и лако крвави, а мјестимице је покривено танким, блиједосивим навлакама; језик је врло често избраздан, усне су испуцале и суве, а зуби, нарочито сјекутићи, често излизани и искварени.

Болесник се жали: „да не може да једе“, „да му се не да метнути хљеб у уста“, „да га нешто пече у гуши и не може да гута“, нарочито ништа вруће не смије да узме у уста, јер га топлота још више „пали“.

Неколико дана последије тога болеснику покрвени и затегне кожа на полеђинама шака и прстију, на носу, челу, образима, ушима, а појсекад и на врату, грудима и полеђинама стопа; — дакле на свима оним мјестима, која су гола и изложена дјјству сунчаних зракова и топлоте. Црвенило је тачно ограничено, негдје јаче а негдје слабије развијено, кад се прстом притисне — оно поблиједи, да би се за тили час опет појавило. Доцније горњи слојеви покрвене коже испуцају и ољуште се. У току једног прољећа и љета може кожа да се ољушти два три пута. Код старих људи, као и код онијех гдје се пелагра навраћа неколико година узастопце, кожа, поткожно масно ткиво и мишићи на поменутих мјестима смршавају, истопе се, због чега и кожа изгледа: татка, сјајна, збрчкана и пјегава.

Кад се развију ове појаве на кожи, такви болесници с пелагром добију нарочити, карактеристичан изглед: лице изгледа као да је на њ маска метнута, а руке као да су навучене рукавицама. За све вријеме док је кожа болесна, болесник не смије да примакне руке ватри, јер топлота болеснику кожу дражи, пече, те би зато болесник најрадије стајно пио хладну воду и држао у њој руке „да му хладна вода гаси ватру у гуши и на рукама“.

У том времену, кад болесник пати од поменутих појава на кожи, осјећа он још и тегобу у стомаку, цријевима и живцима. Он осјећа неки притисак у стомаку, а по гдјекад грчеве у њему и цријевима, не излази уредно напоље са храном, већ има или затвор или још чешће пролив. Њему се не једе слатко, а и што поједе то му не прија, због чега брзо у снази опадне, смршава.

Кад је већ болест узела маха, обично се и мозак, кичмена мождина и живци поболе. Општа малаксалост, несвестица, болови и утрнулост у леђима, рукама и ногама постају све јачи и јачи. У тежим случајевима болесници добијају једну врсту падавице, грчеве, често плачу, снуждени су и невесели; спољашњи свијет нема за њих никакве дражи, њима се не мили живот, због чега често покушају да одузму себи живот нарочито скакањем у воду; храну неће да примају, због чега веома ослабе, памћење им постане све слабије док не пређе у потпуно блесавост или док не сиђе с ума, полуде.

Кад је медицинска наука успјела да пронађе узрок пелагре, онда је сасвим појмљиво, да се сузбијање и лијечење њено састоји у отклањању тих узрока. Главни је узрок пелагре, као што већ рекосмо, хљеб од поквареног руметиновог брашна. Према томе најлакше је рећи: сваки онај који не жели да се разболи од пелагре, не треба никако да једе хљеб од поквареног руметина.

Најбоље, управо идеално средство против пелагре било би: избацивати сасвим руметин из човјекове хране и замијенити га пшеницом. Овоме, управо најсигурнијем начину треба одиста и тежити. Сељак треба да сије што више пшеницу, како би је последије извјесног времена имао у довољној количини, те да му она с временом у исхрани замијени кукуруз, који му је за сада главна, управо укључива храна.

Но, док се ова идеална жеља буде могла остварити, — а највјесно се може остварити — ако се буде на томе радило изубјеђења и непрекидно — ваља извршити све оне мјере, које спречавају крвене руметина. Руметин кад је добар, не само да није шкољив за здравље, већ ја и са гледишта економског за сељака боља храна од пшенице.

Држава треба да се постара, да сваки сељак на вријеме руметин посиде, да га обере онда кад је добро сазрио, и да га добро сачува да се не убуђа и не уквари.

Учитељи у школи и на скуповима, свештеници у цркви и на саборима треба да поучавају народ о суштини пелагре, о шкољивости поквареног руметина и о начину како се пелагра може сузбити.

По селима треба установити школе за домаћице, у којима би се сељанке поучавале јевтиним и добром начину кувања, мијешања и печења хљеба.

Тамо опет, гдје пелагре много има, треба установити, народне кујне, које би се издржавале државном и општинском помоћи, и из којих би се сиротињи, што од пелагре болује, издавао бесплатно пшенични хљеб, сѓ, сланина, скоруп, масло или др. храна. Вршење ове дужности могло би се прелати нарочитим одборима за сузбијање пелагре.

Врло је важно завести строгу санитарну контролу на руметин и брашно, које се на пијацама продаје и то како на домаће, тако још и нарочито на оно што се са стране увози.

Болесници са пелагром лијече се по болницама бесплатно па ма каквог стања били — то је једна врло корисна уредба, која је свуда већ заведена, и којом се народ треба да користије.

„Нар. Здравље“.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Студије о човјечјој природи. Као што смо у потоњем броју донијели, г. *Др. Јован Кујачић*, обл. физикус на Даниловом Граду, пренео је под горњим насловом чувено дјело познатог научара проф. *Др. Илије И. Мечникова*. Дјело је већ дато у штампу и изнијеће преко 20 штампаних табак. Књига је подијељена на 3 дијела и 12 глава, а садржај јој је овај:

ДИО ПРВИ

Дисхармоније човјечје природе

ГЛАВА ПРВА

увод

Разни погледи на природу човјекову

Важност изучавања људске природе. — Природа човјекова као главни основ мо-

рала. — Поштовање људске природе у Грка. — Философска метриопатија у староме вијеку. — Рационално схваћање у 18. и 19. вијеку. — Тлачење људске природе са стране религиозних учења. — Утицај религиозног учења на свакидашњи живот и на вјештину. — Реакција са стране реформације противу тлачења људске природе. — Сакаћење људског тијела у примитивних народа.

ГЛАВА ДРУГА

Хармонија и дисхармонија у бића нижих од човјека.

Органски свијет прије појаве човјека. — Погрешке у закону општега прогреса. — Оплођавање ваниле. — Утицај инсеката на орхидеа. — Начин којим инсекти преносе сјеме у каћуна. — Обичаји у зоља. — Хармонија у природи. — Непотребни органи. — Рудименти полинија у каћуна. — Дисхармонија у природи. — Неспретни инсекти. — Первезија полнога нагона. — Примамљивање инсеката свјетлошћу. — Свијетњаци. — Закон природног одбирања. — Срећа и несрећа у органском свијету.

ГЛАВА ТРЕЋА

Поријекло човјеково од мајмуна.

Сроство човјеково с човјеколиким мајмуном. — Аналогија зуба, организација удова и мозга. — Сличност црволиког израстка у човјека и у алтропоида. — Аналогија међу плацентама и плодом у човјека и у антропоморфног мајмуна. — Крвно сроство међу човјеком и мајмуном доказано помоћу хемолитичког и преципитирајућег серума. — Преображај фела. — Брзи прелаз од мајмуна човјеку. — Чувени рачуница Ј. Jaudy, као примјер неубично брзе појаве различитих особина у човјечије феле. — Рудиментарни органи у човјека. — Одношај прогресивних и регресивних органа у човјековој организацији.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

Дисхармонија у организацији човјекових пробавних органа.

Савршенство човјечијега облика. — Кожа као тјелесно покривало. — Зуби у опште и зуби мудрости. — Слијени цријево и црволики израстак. — Апендицит и његов значај. — Непотребност слијеног и цијелог дебелог цријева. — Генеаногнија тог дијела пробавног канала. — Шкодливи утицај микроба у дебелом цријеву. — Чести случајеви рака у стомаку и у дебелом цријеву. — Ограничена корист од стомака. — Инстинктивни избор ране. — Њезин недостатак у човјека.

ГЛАВА ПЕТА

Дисхармонија у организацији и раду полних органа. Дисхармонија у породичном и социјалном инстинкту.

I.

Неколико ријечи о дисхармонији чулних органа и човјечијег слуха. — Рудименти у гениталном апарату. — Поријекло и значај химена.

II.

Развиће и значај мјесечног чишћења у жене. — Рани брак у неких примитивних или мало културних народа. — Дисхармонија у развитку пубертета и мушке зрелости. — Доба ступања у брак. — Примјери дисхармоније у развићу функције за рађање.

III.

Дисхармонија у породичном инстинкту. — Вјештачко побацивање. — Бачање и убијање дјете. — Дисхармонија у друштвеном животу.

ГЛАВА ШЕСТА

Дисхармонија у инстинкту за опстанак.

Инстинкт за опстанак у животињском царству. — Животни инстинкт у човјека. — Његово слабо развиће у младости. — Будиске легенде о инстинкту за опстанак и страх од смрти. — Страх од смрти у литератури. — Толстојево признање страха од смрти. — Толстојева теорија о једнакости предмета. — Друга мишљења о томе питању. — Страх је од смрти инстинктивна појава. — Развиће животнога инстинкта у току човјекова опстанка. — Лијечење старости. — Убијање старе чељади. — Самоубиство старца. — Дисхармонија у животној инстинкту заједно с увјетима за опстанак. — Удио смртног страха у вјерским и философским системима.

ДИО ДРУГИ

Покушаји да се смањи оно зло, које су произровале дисхармоније у човјечијој природи.

Религије и филокерске системе.

ГЛАВА СЕДМА

Религије чине покушаје, да савладају дисхармоније у човјечијој природи.

Анимизам као главни основ примитивних религија. — Јеврејска религија и њезин одношај према вјеровању у бесмртност душе. — Кинешке религије. — Клутус предака у Конфуцијевој религији. — Идеја о бесмртности у Таоизму. — Живот душа у Будиној религији. — Рај кинешких будиста. — Обожавање предака. — Утицај религиозног вјеровања на страх од смрти. — Песимизам у Будином учењу. — Приговори учењу о бесмртности душе. —

Осјетљивост ћелија нашег организма. — Религиозна хигијена. — Религиозне мјере, да се уреди функција рађања и да се избјегну болести. — Религије нијесу постигле свој циљ, да савладају дисхармоније у људској природи.

ГЛАВА ОСМА

Философске системе чине покушај, да савладају дисхармоније у људској природи.

Извјесне философске системе стоје у тијесној свези с религиозним учењем. Идеје философа из старога вијека о бесмртности душе. — Платоново учење. — Аристотелов скептицизам. — Стојници: Цицерон, Сенека, Марко Аурелије. Системе модерне философије. — Песимизам и његово поријекло. — Лорд Бајрон. — Шопенхауерова и Хартманова система. — Мајнлендерова философија о избављењу. — Критика песимизма. — Макс Нордау. — Како мисле модерни мислиоци о смрти.

ДИО ТРЕЋИ

Шта може наука учинити да отклони дисхармоније у човјечијој природи.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Шта може наука да учини противу болести.

Основи експерименталне методе. — Религиозни кораци противу болести. — Удио болести у основи песимистичке философске системе. — Напредак медицине у борби противу болести. — Революција у медицини и хирургији на основу Пастеровог открића. — Услуга серотеропаје у борби противу заразних болести. — Наука није у стању да лијечи турбекулозу и зле новорости. Гласови противу научног развића. — Протести Русови, Толстојеви и Брунеттијерови. — Прокламација научног банкротства. — Повратак религији и мистици.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Увод у научно изучавање старости

Општа слика старости. — Теорија старачке дегенерације у појединих бића. — Улога коњугације у инфузорија. — Старост у птица и у антропоидних мајмуна. — Општи карактер старачке дегенерације. Кречна дегенерација појединих органа. — Фагоцитарна теорија старачке дегенерације. — Макрофаги уништују племените елементе. — Механизам сијећења косе. — Seta која утичу на ћелије (cytotoxini). — Артериосклероза и њезини узроци. — Шкодливи утицај флоре у пробавном каналу. — Трудеж у цријевима и средства која му стоје на пут. — Покушаји да се продужи људски живот. — Дуги вијек у библијско доба.

ГЛАВА ЈЕДНАЈЕСТА

Увод у научно изучавање смрти

Теорија бесмртности нижих организама. — Бесмртност полних елемената у виших организама. — Бесмртност ћеличне душе. — Предходне појаве природној смрти у извјесних животиња. — Природна смрт у једнодневних лептирова. — Губитак инстинкта за одржање у одраслим ефемера. — Животни инстинкт у старца. — Инстинкт природне смрти у људи. — Смрт старца у библијско доба. — Инстинктивне измјене у људи и у животиња.

ГЛАВА ДВАНАЈЕСТА

Завршна ријеч

Дисхармонија у природи човјековој као главни извор наше несреће. — Научне чињенице о постанку и о циљу човјековом. — Циљ човјечијег живота. — Тешкоће на које наилази наука при испитивању тога проблема. Шта је напредак. — Тешкоћа која се испољава при схватању цијеле људске феле у облику напретка и морала. — Инстинкт морала и природна смрт.

Како сам аутор говори у свом предговору, дјело је намијењено читаоцима с вишим образовањем. Зато се најчтивје моли баш тај дио српске и хрватске интелигенције, да би својом претплатом помогла у издавању овог заиста значајног дјела.

Цијена је књизи за претплатнике 4-50 перпера. Скупљачима уобичајени процент од 10% или у књигама или у готову новцу. Претплата треба да се шиље преводиоцу на Даниловград.

Најљудније се моле сви листови српски и хрватски, да би извољели прештампати овај позив.

Српство у Биограду. — Добили смо на приказ лијепу књижицу „Српство у Биограду“, коју је написао проф. Павле Ст. Павловић. У њој писац на врло згодан начин износи мисао о јединству свију српских покрајина. Сваку српску област представља једна личност, која носи име те оласти. Оне све долазе на свечаност, коју приређује пријестоница Краљевине Србије. Свака се јавља у одијелу свога краја, говори говором свога краја и пјева пјесму мелодијом свога краја. Шаренило одијела, говора и пјесама чине овај комад врло занимљивим. Врло је дирљива сцена, кад се појаве Босна и Херцеговина, покривене црним велом а расту-

жене својом судбином. Њих радосно дочекују остале области, а пријестоница им скида вео. Босна тада пјева пјесму „Једна Босна“ од Ст. Каћанског, коју је нарочито за овај комад компоновао г. Јосиф Маринковић. Херцеговина рецитије пјесму Ђ. Јакшића „Европи“.

Комад је овај написан по угледу на сличан француски комад. У њему су пробране најљепше пјесме из различитих српских покрајина (из понеке покрајине су узете и по двије пјесме), а пјесме су хармонизирали Јосиф Маринковић и Божо Јоксимовић. Ноте за ове пјесме штампане су у засебној свесци, која иде уз књижицу у којој је текст. У тексту има 13 фотографских снимака, а корице су украшене лијепим цртежом г-ђе Вукановићке.

По свему ова књижица заслужује пажњу и ми је најтоплије препоручујемо. Цијена је књизи, заједно са нотама, 2 динара и може се добити у књижари С. Б. Цвијановића у Биограду.

Узајамност „Матице Хрватске“ и „Српске Књижевне Задруге“. „Матица Хрватска“ у Загребу предузела је, да са сличним братским словенским институцијама ступи у што тјешње везе и односе и да учесници могуће више заједнички рад. Ово је њезино настојање, у колико се односи на „Матицу Далматинску“ и на „Матицу Словенску“ у Љубљани и успјело, ако и не можда у потпуној мјери, али је ипак за почетак постигнуто доста. Преостаје још, да дође само до споразума са српским институцијама. Како се јавља, успјела је „Матица Хрватска“ и у овом свом настојању, па је са „Српском Књижном Задругом“ у Биограду уз већ раније углављену књижевну заједницу дошло и до економске заједнице, те ће од сада „Задругини“ повјереници примати улоге и за издање „Матичина“ као и обротно. Надати се је, да ће овај узајамни рад допринијети, да ће бар школе и заводима примати издања братске књижевне установе. Овај замјенични међусобни рад има да отпочне већ са овогодишњим издањима једног и другог друштва.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Министарске вјести. У четвртак су у Краљевском Двору пред Њ. В. Краљем Господаром, а у присуству осталих министара, положили заклетву новопостављени министри г. г. Марко Вукановић, бриг. Иво Ђуровић, и Филип Јерговић.

Одликовања. Његово Величанство Краљ Господар приликом јубиларне свечаности благоизволио је одликовати:

II-им степенем Данилова ордена бригадира серд. Ника Кусовца.

III-им степенем Данилова ордена: командире: војводу Стева Вукотића, Ђура М. Мартиновића, Ника Т. Мартиновића, Марка Мијушковића, Благоту Драговића, Андрију Дрецуна, Џуца Крушку, Јована Пламенца, Васа Бокана, Милоша Лекића, Анта Шкутића, Ђока Лазовића, Пука Вучичића, Пера Раичевића.

IV-им степенем Данилова ордена: командире: Петра Гвозденовића, Перишу Вујовића, Прела Кажичу, Сава Костића, Ника Ђ. Кусовца, Спасоја Милића, Сава Радовића; поткомандире: Сава Велимировића, Маркншу Масоничића, Ива Вретеничића, Лазара П. Симовића и Ђока Маркуша; официре: Станка Н. Мартиновића, Ђока Бошковића, Јокана Ивановића, Ива Т. Војводића, Филипа Јоветића, Митра Марковића, Илију Ђуришића, Риста Рајковића, Ђурана Хајдуковића, Филипа Барјамовића, Николу Шћепчевића, Марка Јовановића, Ива Марковића, Марка Ђакончића, Ника Ђуровића, Мркана Вујановића, Бошка Мариновића, Мила Бошковића, Тома Божовића, Сава Лековића, Михаила П. Стругара, Пера Филиповића, пона С. Вујовића, пона Јока Стругара; барјактаре: Милоша Кривокапића, Пера Рогановића, Рака Перовића, Вукла К. Вујовића, Ника Укчевића, Јока С. Бошковића, Ђура Вуксановића, Митра Пламенца, Крцуна В. Стругара, Рада Милића и Ђока Јовановића.

V-им степенем Данилова ордена: командире Јована Ђ. Пејовића и Мехмеда Пековића; поткомандира Милоша Шаковића; официре: Николу Радоњића, Шпира Парачу, Мата Мариновића, Спасоја Николића, Баја Гардашевића, Јока Капу, Радоњу Митровића, Зелена Никчевића, Радоја Вукадиновића, Ђура Радоњића, Бошка Гардашевића, Митра Бањовића, Пера Калуђеровића, Стевана Радомана, Сава Новаковића, Јована Милановића, Васа Машановића, Милоша Кавију, Марка Јовићевића, Ђока Костића, Васа Газиводу, Лабуда Стругара, Пера Ускоковића, Лабуда Пурлију, Сава Хајдуковића, Сава Вујачића, Мила Роловића, Андрију Станковића, Андрију Бокана, Ђура Гвозденовића, Петра Вуксановића, Мирка Класића, Лабуда Вукића, Стева Иличковића, Риста Дрецуна, Ђура Поповића, Ђока Лаковића, Божину Вујошевића, Милету Вујошевића, Риста Прелевића, Новишу Митровића, Вука Никића, Рада

Дедића, Новицу Милачића, Радосава Чаћеновића, Томицу Вешковића, Мараша Секуловића, Ђура Милачића, Пера Крстовића, Јова Шановића, Филипа Поповића, Алексу Бечића, Неша Мараша, Радивоја Кркељића, Марка Миличковића, Милоша Вучичића, Петра Рајковића, Бошка Данкића, Павла Милоњића, Јагоша Брајовића, Луку Вујовића, Баја Милића, Филипа Богдановића, Ника Бољевића, Груицу Вучичића, Луку Перацића; барјактаре: Миха Кустудију, Васа Домазетовића, Ника Кашћелана, Ивана Пророковића, Марка Богдановића, Ника Капу, Милана Космајца, Бошка Мартиновића, Ђукана Вуковића, Андрију Гардашевића, Крста Мићуновића, Мијајла Бурића, Гаврила Стрковића, Јована Радуловића, Пека Радуловића, Ника Контића, Марка Стаматовића, Николу Провића, Сава Драшковића, Филипа Радуловића, Филипа Лубарду, Пера Поповића, Перишу Кусовца, Марка Раичковића, Сава Газиводу, Ђура Костића, Бора Вујановића, Савића Вукмановића, Петра Ђоновића, Јока Лукића, Божа Андријевића, Истрефа Мустафића, Мила Ивовића, Николу Укмановића, Ника Пејовића, Марка Кнежевића, Мила Вуксановића, Велишу Поповића, Богдана Вуксановића, Тодора Радоњића, Зека Булатовића, Мијајла Жановића, Васа Радоњића, Неша Станковића, Николу Кликовића, Неша Ђуретића, Рада Ивановића, Мушику Трзића, Радоја Вујошевића, Шћепана Пајовића, Ђирка Вучичића, Мушику Божовића, Трипа Станковића, Милоша Брковића, Јована Поповића, Сава Рајовића, Муја Вукашиновића, Павла Пулевића, Панча Бољевића, Мишура Делибашића, Брацана Марковића и писара Крцуна Јанковића.

Златном медаљом „за ревност“, командире: Крцету Вујовића, серд. Јока Јовићевића, Николу Вучичића, Томицу Кликовца, Божа Прелевића и Гаља Лекочевића; поткомандире: Кол. Ђ. Маловића и Мркана Калуђеровића; официре: Ђура Милошевића, Пера Врбицу, Рака Мартиновића, Ива Мартиновића, Завишу Кековића, Блажа Груичића, Јована Ђуричића, Сава Кривокапића, Алексу Пешикану, Марка Вучковића, Тома Вујановића, Стева М. Јанковића, Радоја Ускоковића, Јока Ђуришића, Гаврила Пејовића, Николу Радуновића, Бошка Кажича, Мила Јанкова, Илију Пејовића, Блажа Стругара, Ника Татара, Пера Ражнатовића, Андрију Вујановића, Јока Дапчевића, Сава Јанковића, Стевана Пејовића, Ника Б. Јовићевића, Мића Радановића, Томана Зеца, Нешка Ђуровића, Ника Барјамовића, Пера Поповића, Стевана Ђоновића, Филипа Вуксановића, Мића Лековића, Јока Пламенца, Луку Станковића, Филипа Живановића, Маша Лекића, Риста Марковића, Петра Маловића, Вук Ђ. Лукића, Андрију Шалту, Ђура Божовића, Тома Маровића, Ђура Ђакончића, Сава Дабановића, Николу Марћеновића, Мила Вуксановића, Шћепан Спахића, Јована Мијовића, Тодора Павићевића, Радоњу Прелевића, пона Божа Вујошевића, Ђура Гошковића, Вану Ујкића, Арса Лазовића, Милију Кркељића, Сава Петровића, Ива Мијовића, Риста Божовића, Ника Петричевића, Веља Пајовића, Јована Ненезића, Гугоја Ђуришића, Јована Велимировића, Ђока Вујошевића, Сава Бојанића, Ђура Рогошића, Јевта Вуковића, Мијајла Поповића, Милована Симовића, Риста Милоњића, Пауна Шушовића, Мића Вукашиновића, Илију Маркуша, Риста Перацића, Андрију Бољевића, Јагоша Вуковића и Милоша Тодоровића; барјактаре: Ива Каписоду, Илију Јанковића, Николу Вулетића, Илију Рогановића, Стевана Ускоковића, Илију Пејовића, Николу Кажича, Марка Радуновића, Николу Челебића, Илију З. Вукчевића, Стевана Вукмировића, Ђукана Латковића, Петра Јанковића, Јока Ражнатовића, Јока Пејовића, Ива Газиводу, Андрију Лопичића, Јока Калуђеровића, Сава Шоћа, Илију Ђуровића, Риста Д. Лекића, Сава Бошковића, Јована Т. Пламенца, Јока Перацића, Луку Поповића, Мића Ђ. Пекића, Крста Пекића, Јока А. Николића, Мила Миловића, Ђока Мијовића, Сава Павићевића, Радоја Ђ. Вујошевића, Тока Р. Вујошевића, Митра Гошковића, Новицу Јокановића, Мија Л. Ацића, Баца Секуловића, Вукашина Милачића, Мирка Петровића, Божа Поповића, Божа Вулетића, Мила Вукчевића, Неша Милоњића, Анта Шћеповића, Марка Чаћеновића, Живка Вучичића, Михаила Милутиновића, Ника Рајовића, Крста Брковића, Мијајла Вуликића, Јанка Вукашиновића, Илију Мугошу и Луку Раичевића.

„Сребрном медаљом за ревност“: официре: Сава Вукчевића, Луку Вујовића, Луку Борозана, Петра Стругара, Милоша Мудрешу, Луку Ацића, Ника Радовића, Андрију Лубарду, Јока Радомала, Стевана Пејаковића, Митра Вучковића, Маркишу Ђуровића, Петра М. Пламенца, Ника Вулековића, Илију Шалту и Ива Шабана; барјактаре: Илију Вукчевића, Пера Филиповића, Милоша Свјетлошу, Бошка Ђикановића, Крцуна Шетфранца, Ивана Радовића, Николу Драшкови-

ћа, Илију Прљу, Пера М. Вучковића, Мила Дрецуна, Марка Укмановића, Лазара Вучачића, Андрију Ђоновића, Петра Кнежевића, Сава Краља, Пјетру П. Ђуровића, Луцу Ђ. Маловића и писара Јока Маровића.

Имена осталих официра и барјактара, који су одликовани истом приликом, допишемо у идућим бројевима „Гласа Црногорца“.

Дом Краљевске Владе. Ове недјеље пријешла су скоро сва министарства и Велики Суд са својим канцеларијама у Дом Краљевске Владе, а у досадашње просторије у Биљарди, у којима је било Министарство Финансија и Грађевина, као и Велики Суд смјештена је Велика Гимназија. У току идуће недјеље пријећи ће у Дом Краљевске Владе и остала државна надлежства.

Јавна распродаја. Ликвидациони одбор, коме је стављено у дужност, да изврши коначно уређење свију рачуна за јубиларну прославу, продаваће почев од сјутра разне ствари и предмете, који су од прославе преостали, као: покућанство, намјештај, стакларију пиће, и т. д. Продаја ће се вршити у Дому Краљевске Владе сваког дана од 9—12 сати прије подне и од 1½ до 4 сата касније подне

Преминуо. 19. о. мј. преминуо је у дубокој старости, у 90-тој години свога живота, **Мироје Спасојевић Ђуровић**, у њему је племе Бјелопавлишко изгубило једног заслужног племеника, који је и као лични јунак уживао опште поштовање. Покојник је издржао све ратоборне окршаје почев од Господара Владике Рада до данас сретно владајућег Краља Николе I, и у сваком се окршају показао међу првима. За своја јуначка дјела био је награђен: крстом Ђорђевићем, златном Обилића медаљом и другим одличјима за храброст. Поред тога уживао је особито благовољење код Н. В. Краља Господара и чланова Краљевског Дома. Покојник је и у свом племену заузимао видно мјесто међу брдским јунацима, што свједочи оружана пратња, која га је до вјечне куће испратила. Лака му земља!

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 1. септембра. Да би се за данас сазвана Народна Скупштина Васељенске Патријаршије спријечила, Порта је још јуче предузела потребите мјере. Рано у јутро је запосјела улице пјешадија, коњица и жандармерија. Пред патријаршијом тајна полиција пази ко улази патријарху. Неки изасланици Народне Скупштине, међу којима је и др. Евтибуле, примариус француске болнице, као и посланик Вамвакас, затворени су. Након полицајног преслушања дато им је сигурно обећање, да ће скоро бити пуштени на слободу. Патријаршијски савјет упутио је одмах једну ноту на Парту, у којој протестује против ових неправедних мјера. Министар Просвјете није хтио примити изасланике патријархове, него им је поново поручио, да је влада закључила да скупштину спријечи.

До сада патријаршијски савјет још није закључио, да ли ће се отварање скупштине одложити или не.

Париз, 1. септембра. О тешко обољелом руском посланику Нелидову љекари су изјавили, да је свака нада изгубљена.

Рим, 1. септембра. У пошљедња 24 сата су се појавила у покрајини Апулији два нова случаја колере, од којих је један свршио смрћу.

Цариград, 1. септембра. Из вилалајета Ерзерум јављају, да су се тамо појавила у суботу и у неђељу 24 нова случаја од колере, од којих су 14 свршили смрћу.

Маријенбург, 1. септембра. Код цигларског радника, који је овдје јучер умр'о, установљени су знаци колере, која је била узрок смрти. Још је данас умрло седам особа, на којима су се појавили сумњиви знаци колере.

Печух, 1. септембра. У овом крају се до сада појавило 13 случајева колере, од којих је пет свршило смрћу.

Биоград, 2. септембра. Министар Миловановић повратио се овамо.

Цариград, 2. септембра. „Јени Газета“ дознаје из вјеродостојног извора, да је француска влада одобрила котирање новог турског зајма, не постављајући никакве услове.

Цариград, 3. септембра. Полиција је уапсила још неколико посланика из Народне Скупштине у Патријаршији. Чује се да је влада издала налог да се затворе сви познаници.

Синоћ је Патријаршија управила ноту Порти, у којој каже, да Патријаршија с обзиром на мјере, које вршећају њена права, не може доћи до сагласја с владом и да стога сматра насилни прекид њеног рада као трајно одлагање спорних питања. У круговима Патријаршије постоји нада, да ће се сукоб ипак мирно ријешити.

Будимпешта, 4. септембра. Јуче је било 6 нових случајева колере у разним мјестима Мађарске. До сад је свега костатован 21 случај колере.

Мохач, 4. септембра. Цар Вилхелм дошао је овамо, одакле ће поћи и одавде у лов на имање надвојводе Фидриха.

Цариград 4. септембра. Листови јављају, да је Енвер-беј, војни аташе у Берлину, наименован за шефа генералног штаба у Солуну.

Јучер су опет затворена четири посланика патријаршијске Народне Скупштине.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ

ОГЛАС

Пошто се „Удјели II. кола“ до краја ове године потпуно упуштају, то према чл. 60. ставу другом, штедионичних правила, може сваки удјоничар добити новац натраг из истог кола по свршетку 1911. год., ако откаже своје удјеле најдаље до 1. октобра тек године.

Ко тако откаже удјеле новац ће му према истом члану остати цијелу 1911 г. као да је дат на улог.

Р. 666р.601 1-5 **Управа Народне Штедионице**

ОГЛАС

На дан 4. октобра ове године у 8 сати прије подне потписани суд одржаће јавну лицитацију за набавку стотину метара дрва за огријев својих одјељења и истражног затвора за 1910. и 1911. годину; те се позивају сви они, који би вољни били лицитирати, да тога дана у одређено вријеме предстану у канцеларију истог суда, гдје ће се и лицитација обавити.

Напомиње се да се услови уговора о предаји дрва могу добити на прочитање и прије лицитације сваког дана за вријеме канцеларијских часова.

Број 3176. VII. 1910. 51.

Подгорица, 30. августа 1910. год.
Краљ. Обласни Суд за предсједника судија,
С. РАДУЛОВИЋ.

Службени огласи

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Лазара Р. Рашовића из Момча, извршиће се на дан 30. децембра 1910 год. у канцеларији потписатог суда. Виши оглас у 31. броју „Гласа Црногорца“ из 1910 год.

Број 886 ех 1910. 88—1909.
Безијово, 30.8. 1910 год.

— Краљев. Капетански Суд —
Р. 55. бр. 598. 1,1 кап. Паун М. Вујошевић.

ОБЈАВА

На основу ријешења Краљ. Обласног Суда у Колашину од 27. јуна 1910 године број 1956—IV—1910—551. износи се на јавну продају доље именована непокретност Милована Вукотина Миловића из Чуке, за исплату његових дугова, процијењена перпера 4550.

Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског суда у Краљима, за продају одређује се три рока: 26 септембра, 26 октобра и 26 новембра тек. год. у 4 сата послје подне.

На првом року поменуће непокретности неће се уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3 од процијењене, а на трећем року уступиће се понудиоцу највеће цијене.

Лициданти дужни су положити јемство 10% од процијењене вриједности непокретности. Позивају се сви они те имају на непокретност какво реално право, као и сви они који имају

право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) ливада Лазчић у Чуку косачице 4 1/4 1/2 и уз исту њива рала 1 1/4 1/8 ораће земље, граничи се: од истока земљом Мијајла и Ника Лакова Миловића, од југа земљом Ника Ј. Миловића, од сјевера земљом Гавра Урошева Миловића, од запада земљом Тура Лакова Миловића, процијењена перпера 800.

2) ливада у горњу Чуку под кућом Милете Тахића коса 1 1/4 1/8, граничи се: од истока земљом Томе Мијајлова Миловића и Тура Миловића, од сјевера земљом Милете Тахића, од југа Чукачком ријеком, од запада земљом Илије Перутина Миловића, процијењено перпера 250.

3) ливада „Јаворови до“ коса 7 1/2 и уз исту њива рала 8 1/2, граничи се: од истока земљом Мијајла Миловића и Радоша Ђуришића, од сјевера ријеком Чукачком, од југа земљом Милована Драгојевића, од запада земљом Ника Миловића, процијењена перпера 1600.

4) ливада „Чубровка“ у Чуку, коса 6 1/2, граничи се: од истока земљом Драга М. Миловића, од сјевера гором комуницом, Ника Локова, Драга Милована и Милована Вукотина Миловића, од југа земљом Богдана Такова Миловића, од западне стране земљом Митра Новова Тахића и Ника Миловића, процијењено перпера 1200.

5) ливада ораница под кућом коса 2 1/2, 1/8, 1/16, граничи се: од истока земљом Мијајла Миловића, од сјевера земљом истог Милована Миловића, од југа ријеком Чукачком, од запада земљом Тома Урошева Миловића, процијењено перпера 700.

Број 369—137—1910
Краље, 16. августа 1910 год.

Капетански Суд
кап. Михаило Лекић
Р. 365. бр. 599. 1,1

Приватни огласи

ОБЈАВА

У овлашћењу Павла Гвозденовића, трговца из Подгорице, позивам све оне који Гвозденовићу дугују, да им најдаље до 1. октобра г. г. дуг исплате. Послије овог рока наплату ћу, без разлике од свакога, тражити путем суда.

Подгорица, 14. августа 1910.

Марко Радуловић
адвокат
Р. 44 бр. 580 3,3

ПОЗИВ

НА

УПИС III. КОЛА АКЦИЈА ПРВЕ НИКШИЋСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

На основу ријешења IX редовне главне скупштине акционара Прве Никшићске Штедионице од 30. јануара 1909. год. отворен је од 2. фебруара 1909. год.

Упис на III. коло од 2000 акција по 100 круна

При упису полаже се на име уписнице по 1 круна од сваке уписане акције. Уплата се врши постепено у недјељним оброчима по 50 пара недјељно рачунајући од 1. јануара 1909. год.

Упис се врши сваког редовног дана код Прве Никшићске Штедионице у Никшићу и њених филијала у Шавнику и Велимљу.

Уписницу и уплату треба слати поштанском упутницом или полагати за рачун Штедионице мјесним новчаним заводима

Пошто је остао врло мали број неуписаних акција, то се скреће пажња онима, који желе да поштану штедионични акционари, да се са уписом акција пожеуре.

Прва Никшићска Штедионица.
Р. 140 број 215. 10,10

НА ЗНАЊЕ. Продајем из слободне руке, земљиште за грађење кућа у Мирковој Вароши, које сам купио на инкенту у општини подгоричкој, које се налази у „Балшића“ улици, и „Новака Милошева“ улици. Земљишта има 75 метара са лица, са довољном баштом. Ко би желио купити цијело, или од истога, ради погодбе нека се обрати потписатоме.

Подгорица, 20. августа 1910.

Васо Радуловић,
трговац
Р. 61 бр. 575 3,3

„ЦЕМЕНТ“

ФАБРИКА ЦЕМЕНТА ПОРТЛАНД
СПЉЕТ
Трг воћа
нуди свој изврстан производ уз најповољније услове. П.п.Бр.161 11,14

Имам на продају сасвим добрих коња, кара с прибором, ко жели купити нека ми се пријави.

Цетиње,
Р. 19. бр.600. 1,1
Петко Пајовић

Даваћемо годишњи помен нашој никад непрежаљеној

† Марици Ј. Средановић

у сриједу 8. тек. у 10. сати из јутра у Добрском Селу.

Р. 24 бр. 593. 1,1 **Ожалошћена породица.**

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом боловања смрти нашег доброг внига непрежаљеног оца, односно брата, брата стрица и т. д.

† Мироја Спасојева Ђуровића

који се 19. ов. мј. у 90-ој год. свога живота пресели у вјечност, сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити особиту благодарност г. бригадиру Бошковићу, који нам телеграфски саучешће за покојником изјави и нареди, да се с оружјем до вјечне куће испрати. Хвала г. Војводи Ђуру Петровићу, који нам телеграфски саучешће изјави и тиме нам у неколико тугу ублажи. Хвала г. Јокици Ђуровићу официру, који с војницима покојника до вјечне куће испрати. Особиту благодарност дугујемо: г. г. Петру Вуковићу свештенику и Радовану И. Калезићу, који се онако дирљивим говором на гробу а покојником опростише. Хвала г. г. свештеницима; Петру Вуковићу и Јовици Велашевићу, који онијело над покојником извршише. Хвала браћи Бјелопавлићима а који покојника чешће у болести походише и онако лијено ожалише. Хвала свима и свакоме, који нам ма којим путем саучешће изјавише и тиме у неколико с нама тугу подијелише.

Данилов-град, 30. августа 1910
У име ожалошћене породице: синови: Радуле и Марко, брат Васо, унучи; Лазар, Јагош, Јаков, Никола и други, синовац Богдан и остала родбина.

Р. 200. бр. 597. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Неможемо пропустити а да овим путем — приликом смрти нашег никад непрежаљеног сугруга, односно оца и брата.

† Марка Ђ. Вујовића

иконописца

који се у својој 48. години живота, послје очајног тродневног боловања, 13. овог мјесеца пресели у вјечност, а 14. истога би предан матери земљи — не изјавио своју најпонижнију и највећу благодарност Његовом Краљевском Височанству Књазу Мирку, који нас је удостојио свога високог саучешћа и тиме нам бол за милим нам покојником у велико ублажио.

Доживотна хвала: г. г. љекарима: Перазићу, Матановићу, Огњеновићу, Иликовићу и Вукчевићу, који се својски заузимаше е да би покојника отргли из чељусти смрти; мјесном свештенику г. Дрецу, који не пожали труда испратити покојника до вјечне му куће; Меду С. Јахићу, трговцу, на положеном вијенцу; поштованом грађанству вароши Цетиња, Бајицама, Доњокрајима, Умчанима и околини, као и драгој нам браћи Ђеклићима, који покојника онако братски ожалише и тугу нам ублажише.

И још један пут нека је братска и вјечита хвала свима и свакоме ко нам ма којим путем изјави саучешће у овој нашој превеликој жалости.

Цетиње, 20. августа 1910.

Ожалошћени: супруга Маше; син Никола; кћери: Даница и Јелена; брат Стеван; сестра Јоке; са осталом родбином. Р. 190. бр. 586. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Свима нашим сродницима и пријатељима с болом у души јављамо, да је наш непрежаљени брат

† Јован Ристов Кликовац

питомац официрске школе

испустио своју душу 26. овог мјесеца у најљепшем цвијету своје младости, у 27. години свог живота, у Војној болници на Цетињу, а сахрањен 27. истог мјесеца уз прописане му нојничке почасти пред храмом св. Параскеве у свом родном мјесту.

Јављајући ову тужну вијест, неможемо пропустити, а да не одамо своју дубоку благодарност, г. г. официрима, подофицирима, војницима и Цетињском грађанству који га допратише до Црне греде.

Добробна хвала питомцима официрске школе, који положише вијенац на мртвачком сандуку и испратили до Белведера.

Нека је особита хвала г. подофициру Блажу Беговићу који се с покојником у име своје и својих другова дирљивим говором опрости и тим нам болове у неколико ублажи. Исто тако нека је особита хвала г. подофициру Филипу Дракићу који га до вјечне куће допрати и с покојником пред вјечном кућом такође у име своје и својих другова дирљивим говором опрости.

Хвала и г. г. подофицирима Ристу Вучићу и Павлу Поповићу, који покојника до вјечне куће допратише и ожалише. Нек је дубока благодарност г. г. свештеницима: проту К. Матановићу, који је спроводу присуствовао и покојника до Црне греде допратио; Андрију Драговићу, Ристу Поповићу и Ширу Радчевићу који над покојником опјело извршише и смртне остатке матери земљи предадоше.

Срдачна хвала г. г. ком. Перу Раичевићу и Саву Радовићу, потком. Ђоку Маркушу, управнику кап. Шаку Раичевићу, официру Николу Петковићу са Љешкопољцима. Хвала пријатељима из: Грбоваца; Вуковаца; Понара; Врањине; Ботуна; Лајковића; Српске; Митровића; Махале; Мојановића; Голубоваца; Горичана; Балабана; Шушуње; Бериславаца; Бијелог Поља; Бистрица и Курила који у великом броју дођоше и покојника ожалише и до вјечне куће допратише.

Исто тако нека је хвала оф. Ђуру Роговићу и Перу Марковићу писару општинског суда, који га од Подгорице до вјечне куће допратише.

Поново искрена благодарност свима онима, који ма којим путем учествоваше у нашој жалости.

Зета, Махала, 29. VIII—1910

Ожалошћени: брат барј. Новак Ристов Кликовац са осталом родбином. Р. 328. бр. 595. 1,1